

การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนย่อความของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับ แผนภาพความคิด

The Development of Summary Writing Ability of Matthayomsuksa 3 Students Using CIPPA Model and Mind Mapping

ศุภณัฐ เทียนทอง¹ และรัศมี ธัญญาศิริทรัพย์²

Supanut Tiantong¹ and Ratsamee Thanyasirisap²

^{1,2} สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

Program in Thai, Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao, 24000

¹ Corresponding Author: E-mail: supanut.tia@rru.ac.th

Received: 2 May 2023; Revised: 16 Oct. 2023; Accepted: 10 Nov. 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาภาษาไทย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนท่าข้ามพิทยาคม จำนวน 4 ห้องเรียนที่จัดห้องเรียนตามแผนการเรียน จำนวน 184 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 มีจำนวน 30 คน และกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนท่าข้ามพิทยาคม ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนย่อความโดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิดจำนวน 3 แผน 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนย่อความฉบับก่อนเรียนและหลังเรียน แบบอัตนัย จำนวนชุดละ 2 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานใช้การทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples)

ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนย่อความ โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด มีความสามารถด้านการเขียนย่อความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และในด้านประโยชน์ที่ได้รับในภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การเขียนย่อความ รูปแบบการสอนซิปปา แผนภาพความคิด

Abstract

The objectives of this study were to: 1) compare the summary writing ability of Mathayomsuksa 3 Students before and after learning with CIPPA Model and mind mapping and 2) study the satisfaction of Mathayomsuksa 3 students towards the learning management using CIPPA Model and mind mapping. The population in this study included 184 Mathayomsuksa 3 students of 4 classes studying Thai language in the second semester of the academic year 2022, at Tha Kham Phitthayakhom School. The sample group of 30 students were in grade 3/2 and derived by cluster random sampling through a classroom random unit. The research tools included 3 summary writing lesson plans using CIPPA Model and mind mapping, pre-test and post-test, and questionnaires on students' satisfaction towards learning management using CIPPA Model and mind mapping. The analysis statistics included mean, standard deviation, and dependent t-test.

The results of the research revealed that Mathayomsuksa 3 students who studied with the summary writing plan using CIPPA Model and mind mapping showed higher ability in summary writing in their post-test scores at the statistically significant difference of 0.05 level. Moreover, the students reported their learning satisfaction at the highest level with the highest aspect on their benefits.

Keywords: Summary Writing, CIPPA Model, Mind Mapping

1. บทนำ

วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะซึ่งผู้เรียนต้องได้รับการฝึกฝนทักษะจึงจะเกิดความชำนาญ และในการฝึกฝนทักษะภาษาไทยจำเป็นต้องฝึกพร้อมกันไปทั้งสี่ด้าน คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน [1]

ในบรรดาทักษะต่าง ๆ ทางภาษาไทย การเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญมากในการสื่อสาร เพราะการเขียนเป็นหลักฐานที่คงทนถาวรยิ่งกว่าทักษะอื่น ๆ ในการนำเสนอข้อมูล ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้ส่งสารสู่ผู้รับสาร ถ้าผู้ส่งสารบกพร่องด้านความรู้ความคิดในการเขียน การถ่ายทอดสื่อสารก็บกพร่องด้วยคุณค่าตามไปด้วย ดังนั้นผู้ส่งสารด้วยการเขียนจึงพึงตระหนักเสมอว่าผู้รับสารคือใคร รับสารแล้วจะเกิดผลอย่างไร

การเขียนมีบทบาทสำคัญต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของมนุษย์ เป็นการสื่อสารด้วยตัวอักษร เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ ข่าวสาร และจินตนาการ ตลอดจนความต้องการของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านด้วยภาษาที่ชัดเจน สละสลวย และสื่อความหมาย การเขียนเป็นทักษะในการส่งสารที่ผู้เขียนต้องอาศัย

ความรู้พื้นฐานจากการอ่าน การฟัง การดู และการพูด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เขียนมีความรู้และประสบการณ์เพียงพอที่จะนำมาเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ได้ อีกทั้งผู้เขียนต้องศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเขียนให้ถูกต้องเหมาะสม และใช้ภาษาในการเขียนที่ดีเพื่อให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการเขียนเป็นเครื่องแสดงออกความรู้และความรู้สึกของมนุษย์ เป็นเครื่องมือในการวัดความเจริญหรืออารยธรรมมนุษย์แต่ละยุคแต่ละสมัยที่ถ่ายทอดมรดกด้านสติปัญญาของมนุษย์ [2]

จากความสำคัญของภาษาไทยและทักษะการเขียน ดังที่กล่าวมา กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนรู้วิชาภาษาไทยซึ่งเป็นหนึ่งในแปดกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่เน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามกระบวนการเรียนรู้และมีสมรรถนะ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และกำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นสาระการเรียนรู้ที่สำคัญเพื่อที่จะนำไปสู่การเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ซึ่ง

ประกอบไปด้วยสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ 5 สาระ ได้แก่ สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง การดู การพูด สาระหลักการใช้ภาษา และสาระวรรณคดีและวรรณกรรม โดยกำหนดให้สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท.2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงาน ข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดคุณภาพของผู้เรียนวิชาภาษาไทย เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำหรับสาระการเขียน คือ เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษา เขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดง ความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เขียนรายงาน จากการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงการ [3]

จากสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะเห็นได้ว่า การเขียนย่อความ เป็นทักษะหนึ่งที่หลักสูตรให้ความสำคัญมาก เพราะการย่อความ มีความสำคัญในชีวิตประจำวันทั้งในทางตรงและทางอ้อม

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนท่าข้ามพิทยาคม ปีการศึกษา 2563-2564 [6]

ปีการศึกษา	สาระ	คะแนนเต็ม	ค่าสถิติจำแนกตามระดับ					
			โรงเรียน		จังหวัด		ประเทศ	
			Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.
2563	สาระที่ 2	100	33.49	18.17	47.13	22.26	44.00	21.88
2564	การเขียน	100	36.09	17.04	53.51	19.31	47.94	19.72

จากตารางที่ 1 ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 พบว่า สาระที่ 2 การเขียน นักเรียนมีผลคะแนนการทดสอบระดับชาติต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด ผลการประเมินข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าควรเร่งพัฒนาทักษะการเขียน ดังนั้นจึงต้องเริ่มแก้ไขปัญหการเขียน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้สอนในรายวิชาภาษาไทยระดับ

ในชีวิตบุคคลทั่วไปมีโอกาสและความจำเป็นที่จะต้องย่อสิ่งที่ฟังหรืออ่าน เพื่อเก็บสาระและจดจำไว้เป็นความรู้หรือนำไปใช้ประโยชน์ [4]

การย่อความเป็นการจับใจความสำคัญของเรื่องที่ได้อ่านจากการฟังหรืออ่าน แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ให้สั้นลงด้วยสำนวนภาษาของผู้ย่อเอง ให้คงความหมายของเรื่องเดิม การย่อความมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนเป็นอย่างมาก การย่อความเป็นสิ่งจำเป็นในการรับสาร เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้มนุษย์เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ตรงกัน ช่วยให้ได้รับความรู้ ความคิด และประสบการณ์ ซึ่งมีผลต่อการดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม [5]

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนท่าข้ามพิทยาคม ปีการศึกษา 2563-2564 สาระที่ 2 การเขียน พบว่านักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด คือ ร้อยละ 60 ดังจะเห็นได้จากตารางการรายงานผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนท่าข้ามพิทยาคม ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งได้ผลคะแนนดังนี้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนท่าข้ามพิทยาคมพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจความหมายและรูปแบบการเขียนย่อความ แต่ขาดทักษะการจับใจความ สรุปความไม่ถูกต้อง บางคนก็คัดลอกเนื้อหาของข้อความมาทั้งหมด มีการนำพลความมาเป็นใจความสำคัญ ไม่สามารถเรียบเรียงเนื้อความโดยใช้สำนวนภาษาของตนเองได้ อีกทั้งไม่เห็นถึงความสำคัญของการเขียนย่อความ

ปัจจุบันวิธีการจัดการเรียนรู้มีการพัฒนารูปแบบให้เลือกใช้หลากหลายมากขึ้น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจเพราะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งในด้านสติปัญญาและด้านสังคม ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีรูปแบบการสอนที่น่าสนใจวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียน คือ การจัดการเรียนรู้รูปแบบการสอนซิปปา การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปามีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน [7] ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นการดึงความรู้เดิมของผู้เรียนในเรื่องที่จะเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน ซึ่งผู้สอนอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย

ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นนี้เป็นการแสวงหาข้อมูลความรู้ใหม่ของผู้เรียนจากแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งครูอาจจัดเตรียมมาให้ผู้เรียนหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนไปแสวงหาก็กได้

ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับข้อมูล/ความรู้ที่หามาได้ ผู้เรียนจะต้องสร้างความหมายของข้อมูล/ประสบการณ์ใหม่ ๆ โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น ใช้กระบวนการคิดและกระบวนการกลุ่มในการอภิปรายและสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลนั้น ๆ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม

ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตน รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนให้กว้างขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ ความเข้าใจของตนแก่ผู้อื่น และได้รับประโยชน์จากความรู้ ความเข้าใจของผู้อื่นไปพร้อม ๆ กัน

ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นของการสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมด ทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่ และจัดสิ่งที่เรียนให้เป็นระบบระเบียบเพื่อช่วยให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่าย

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติ และ/หรือการแสดงผลงาน หาก

ข้อความรู้ที่ได้เรียนรู้มาไม่มีการปฏิบัติ ขั้นนี้จะเป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงผลงานการสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้ต่อยอดหรือตรวจสอบ ความเข้าใจของตนและช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่หากต้องมีการปฏิบัติตามความรู้ที่ได้ขั้นนี้จะเป็นขั้นปฏิบัติและมีการแสดงผลงานที่ได้ปฏิบัติด้วย

ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นของการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำความรู้ความเข้าใจของตนไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มความชำนาญ ความเข้าใจ ความสามารถในการแก้ปัญหาและความจำในเรื่องนั้น ๆ

ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนดังกล่าวแล้วเห็นว่าน่าจะช่วยพัฒนาผู้เรียนได้และการสอนโดยใช้แผนภาพความคิดร่วมกับการจัดการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ และได้ฝึกปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาระบบการคิดอย่างหลากหลาย นำมาจัดระบบเชื่อมโยงข้อความที่สัมพันธ์กันและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถสรุปความรู้ด้วยการจัดกรอบมโนทัศน์รูปแบบต่าง ๆ ได้

จากการศึกษาพบว่ามีความน่าสนใจที่นำแผนภาพความคิดมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังที่ [8] พัฒนาความสามารถในการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดการสอนแบบแผนผังความคิด ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการใช้แผนภาพความคิดเป็นส่วนเสริมที่ช่วยให้ความสามารถในการเขียนย่อความพัฒนาสูงขึ้นได้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า แผนภาพความคิดเป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่จะนำมาใช้ร่วมกับรูปแบบการสอนซิปปา เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนย่อความให้ดีขึ้น

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทย ในเรื่อง การเขียนย่อความ ซึ่งอาจจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการจัดการเรียนรู้สำหรับครูภาษาไทยที่ไม่มีเวลาในการเตรียม

การสอน ได้นำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนย่อความของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด

3. สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด เป็นการวิจัยก่อนการทดลอง แบบการทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนย่อความ ซึ่งได้เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน พิจารณาแล้ว ผลปรากฏว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนย่อความมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ได้หาค่าความยากของแบบทดสอบอยู่ระหว่าง 0.48-0.56 มีค่า

อำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.63-0.74 และมีค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Method) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.87 จัดได้ว่าเป็นแบบทดสอบวัดความสามารถที่ใช้ได้ และ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด เป็นแบบสอบถามที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามด้านความชัดเจนของคำถาม ความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับวัตถุประสงค์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.89 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นตอนการทดลอง ขั้นนี้เป็นขั้นเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1) จัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนย่อความโดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิดที่สร้างไว้และผ่านการตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์ จำนวนทั้งหมด 3 แผน

2) ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนย่อความก่อนการทดลอง โดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของเครื่องมือแล้ว

4.2 ขั้นทดลอง ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนย่อความโดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิดตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น กิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) การทบทวนความรู้เดิม เป็นขั้นทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนในเรื่องที่จะเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน ด้วยการพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับรูปแบบของการเขียนย่อความที่จะเขียน

2) การแสวงหาความรู้ใหม่ ในขั้นนี้ครูให้นักเรียนสืบค้นและศึกษาแหล่งข้อมูลที่ครูจัดเตรียมมา

3) การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมในชั้นนี้ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องที่จะเขียนย่อความอย่างละเอียด นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจกับเรื่องที่จะเขียนย่อความ นักเรียนวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปข้อมูลลงในแผนภาพความคิด และลงมือเขียนย่อความ

4) การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ในชั้นนี้นักเรียนจะอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนที่ได้จากการทำแผนภาพความคิดของเรื่องที่จะเขียนย่อความ

5) การสรุปและจัดระเบียบความรู้ในชั้นนี้นักเรียนจะสรุปความรู้หรือแก้ไขจากการที่ได้ไปแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนแล้วจัดระเบียบความรู้ นำแผนภาพความคิดที่เป็นใจความสำคัญมาเรียงลำดับก่อนการลงมือเขียนย่อความ

6) การปฏิบัติและ/หรือการแสดงผลงาน ในชั้นนี้นักเรียนลงมือปฏิบัติเขียนย่อความแล้วออกมานำเสนอผลงานของตนหน้าชั้นเรียน

7) การประยุกต์ใช้ความรู้ ในชั้นนี้จะให้นักเรียนได้ฝึกฝนการเขียนย่อความในเรื่องที่ตนเองสนใจ

4.3 ขั้นหลังการทดลอง ภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนย่อความ ทดสอบเพื่อวัดความสามารถหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนมาสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนย่อความของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด

ตัวแปร	$\bar{X}$		S.D.		n	df	t	Sig.
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน				
ความสามารถด้านการเขียนย่อความ	13.00	34.23	2.91	2.20	30	29	42.286	0.00

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนย่อความโดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด มีความสามารถด้านการเขียนย่อความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด เกณฑ์การให้ความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด (n = 30)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
1. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และทำให้นักเรียนสนุกสนาน	4.50	.82	มาก
2. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.47	.73	มาก
3. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม ได้คิดวิเคราะห์และปฏิบัติกิจกรรม	4.63	.67	มากที่สุด
4. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาการคิด อภิปราย ชักถาม และแสดงความคิดเห็น	4.47	.86	มาก
5. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและครู	4.53	.68	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.52	.75	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
1. นักเรียนได้รับความรู้และประโยชน์จากการเรียนการเขียนย่อความ	4.60	.62	มากที่สุด
2. นักเรียนได้ฝึกพัฒนาทักษะการเขียนย่อความเพิ่มมากขึ้น	4.63	.67	มากที่สุด
3. นักเรียนได้รับประโยชน์จากการให้คำแนะนำของครู	4.43	.90	มาก
4. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.67	.66	มากที่สุด
5. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้	4.53	.68	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.57	.71	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด พบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 2 อันดับ คือ กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมได้คิดวิเคราะห์และปฏิบัติกิจกรรม รองลงมา คือ กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและครู นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3 อันดับ คือ กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และทำให้นักเรียนสนุกสนาน รองลงมา คือ กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาการคิด อภิปราย ชักถาม และแสดงความคิดเห็น ในด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ในภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 4 อันดับ คือ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รองลงมา คือ นักเรียนได้ฝึกพัฒนาทักษะการเขียนย่อความเพิ่มมากขึ้น นักเรียนได้รับความรู้และประโยชน์จากการเรียนการเขียนย่อความ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้ตามลำดับ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ นักเรียนได้รับประโยชน์จากการให้คำแนะนำของครู

6. สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผล

1) การเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนย่อความโดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิดมีความสามารถด้านการเขียนย่อความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และในด้านประโยชน์ที่ได้รับในภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

6.2 อภิปรายผล

1) ผลจากการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนย่อความโดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิดมีความสามารถด้านการเขียนย่อความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิดเป็นรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดประสบการณ์ที่ช่วยกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ ในการนำแผนการจัดการเรียนรู้มาใช้เริ่มจากการทบทวนความรู้เดิม การสร้างความรู้ใหม่ การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่กำลังจะเรียนกับเพื่อนกับครูผู้สอน การปฏิบัติกิจกรรมทำให้มีการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การประยุกต์ใช้ความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกับผู้อื่น ทำให้เข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวอาจเป็นสาเหตุที่ส่งผลให้นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิดมีพัฒนาการเรียนรู้ที่ดี

ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนนตรี [9] ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปามีความสามารถในการเขียนย่อความหลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความรับผิดชอบหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และในด้านประโยชน์ที่ได้รับในภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด อันเนื่องมาจากผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าและได้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสนักสืบค้นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และฝึกฝนทักษะกระบวนการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากขั้นตอนแต่ละขั้นตอนช่วยให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหลากหลายที่มีลักษณะให้ผู้เรียนได้มีการเคลื่อนไหวทางกายทางสติปัญญา ทางอารมณ์ และทางสังคมอย่างเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนตื่นตัว สามารถรับรู้และเรียนรู้ได้อย่างดี จึงกล่าวได้ว่า ขั้นตอนทั้ง 6 มีคุณสมบัติตามหลักการ CIPP ส่วนขั้นตอนที่ 7 เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ จึงทำให้รูปแบบนี้มีคุณสมบัติครบตามหลัก CIPPA ซึ่งผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนซิปปา คือ ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียน สามารถอธิบายชี้แจงตอบคำถามได้ดี นอกจากนี้ยังได้พัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การจัดระเบียบความรู้ จากการจัดรูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด อีกทั้งยังเกิดการพัฒนาทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นกลุ่ม รวมทั้งเกิดความใฝ่รู้ด้วย ตลอดจนแผนการจัดการเรียนรู้เริ่มจากง่ายไปยาก และไม่ยากจนเกินไป นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ทีละน้อยตามขั้นตอน ทำความเข้าใจความสามารถทำให้นักเรียนมีกำลังใจที่จะเรียนรู้จึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของผกามาศ [10] พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

6.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถ ผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง

2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด ครูผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเข้าใจ มีการวางแผนในการสอน กำหนดกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับการเรียนรู้ จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิด ครูผู้สอนควรบริหารเวลาในแต่ละขั้นตอนให้มีความเหมาะสมกับเรื่องที่นำมาสอน จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิดในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับชั้นอื่น ๆ

2) ควรมีการเปรียบเทียบวิธีการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับแผนภาพความคิดกับวิธีการสอนแบบอื่น เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือแบบ TGT การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เป็นต้น ในระดับชั้นอื่น ๆ และรายวิชาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย คิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์: เรียงความย่อความ และสรุปความ ช่วงชั้นที่ 2-4 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: องค์การฯ.
- [2] วรพรรณ ศรียาภัย. (2557). การเขียนเพื่อการสื่อสาร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [3] กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [4] กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วิวิธภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สกสค. ลาดพร้าว.
- [5] ดวงพร หลิมรัตน์. (2558). หนังสือเรียนภาษาไทย ม.1. กรุงเทพมหานคร: แม็ค.
- [6] สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2565). [ออนไลน์]. ประกาศและรายงานผลสอบโอเน็ต. [สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2565]. จาก <http://www.newonetestresult.niets.or.th>.
- [7] ทิศนา เขมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [8] จุฑาทิพย์ ไกรนรา, อนันต์ อารีย์พงศ์ และพูนสุข อุดม. (2560). พัฒนาความสามารถในการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดการสอนแบบแผนผังความคิด. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 4(1), 80-90.
- [9] สมุนตรี คำขวา. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปาที่มีผลต่อความสามารถในการเขียนย่อความและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโตนดพูนผลวิทยา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- [10] ผกามาศ เยาวเรศ. (2561). การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.